

ข้อเสนอโครงการอาสาประชารัฐ
สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กลุ่มภารกิจด้านการอุดมศึกษา)
ประจำปีงบประมาณ 2563

1. ชื่อโครงการ การสร้างการตระหนักรู้และพัฒนาแนวทางการจัดการขยะ

2. สถาบันอุดมศึกษาเจ้าของโครงการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

3. หน่วยงานความร่วมมือในการดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์,

มูลนิธิปิดทองหลังพระ,

ทสจ.กาฬสินธุ์

4. พื้นที่ชุมชนที่ดำเนินการ

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าอ้อย อ.ร่องคำ

5. รายละเอียดพื้นฐานของชุมชน

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลเหล่าอ้อย มีลักษณะเป็นที่ราบสูงแบบลูกคลื่นลอนตื้น ลาดชันจากตอนเหนือลงสู่ตอนใต้ของตำบล พื้นที่เป็นที่ดอน 60% และเป็นที่ลุ่มติดกับลำน้ำ 2 สาย คือ ลำน้ำปาว และลำน้ำชี 40% ของพื้นที่ บริเวณที่ตั้งบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณส่วนกลางของตำบล

เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลร่องคำ และ ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด และ ตำบลเขื่อนนคร กิ่งอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลสะอาด และ ตำบลหนองตาไก้ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

อาชีพ

อาชีพหลัก ทำนา (ทำนาปีละ 2 ครั้ง คือ ทำนาปี และนาปรัง)

อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ หารายได้ในครัวเรือน รับจ้างทั่วไป

6. ประเด็นปัญหาหลักหรือความต้องการของชุมชน

จากการสำรวจปริมาณขยะในพื้นที่ อบต.เหล่าอ้อย พบว่าปริมาณขยะที่เกิดขึ้นโดยเฉลี่ย 3 ตัน/วัน และมีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ขยะมูลฝอย คือ ของเหลือทิ้งจากการใช้สอยของมนุษย์ซึ่งเกิดจากการอุปโภค บริโภคและกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ในชีวิตประจำวัน แบ่งตามลักษณะทางกายภาพขยะได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขยะอินทรีย์ หรือขยะเปียก หรือขยะย่อยสลายได้ 2) ขยะรีไซเคิล 3) ขยะทั่วไป และ 4) ขยะพิษหรือขยะอันตราย ในเขต อบต.ที่อยู่ใน เขตชนบท ขยะมูลฝอยส่วนใหญ่ จะเป็นลักษณะขยะที่ย่อยสลายได้ คือ เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร หญ้า ใบไม้ ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น ขยะเปียกนี้ ถ้าตกค้างบนพื้นจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน

สิ่งที่ปัญหาในการจัดการคือ ครั้วเรือน ไม่คัดแยกขยะเปียกหรือ ขยะอินทรีย์ ออกจากขยะประเภทอื่น ๆ และทิ้งรวมกัน โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่ครั้วเรือนปฏิเสธ ในการคัดแยกขยะอินทรีย์ออกมา ก็เพราะว่า ไม่มีสถานที่ทิ้งขยะอินทรีย์ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว องค์ความรู้ในการจัดทำถังขยะอินทรีย์อย่างง่ายเพื่อใช้ในครั้วเรือน สามารถทำได้ ซึ่งถ้าทำให้บ้านทุกหลังมีถังขยะอินทรีย์ ก็จะนำมาสู่การคัดแยกขยะอินทรีย์ได้ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาในหลาย ๆ อบต. รวมถึง ภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ สมาคมแม่บ้านมหาดไทย ได้มีโครงการส่งเสริมการลดขยะอินทรีย์โดยขอความร่วมมือให้ทุกครั้วเรือน ช่วยดำเนินการจัดทำมาใช้ในครั้วเรือนของตน หรือ อบต./หน่วยงาน บางแห่ง มีการจัดหา ถังขยะเปียก แล้วเอาไปมอบให้ครั้วเรือน แต่ไม่ได้มีการติดตั้งให้หรือสร้างการยอมรับใช้อย่างจริงจัง ทำให้ที่ผ่านมาไม่ได้เกิดการคัดแยกขยะเปียก อย่างได้ผล ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของแนวคิดโครงการอาสาประชารัฐ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จะนำศึกษานำที่เข้าร่วมโครงการดำเนินการ

- 1). สำรวจว่าแต่ละครั้วเรือนมีการจัดทำถังขยะอินทรีย์ และมีการใช้หรือไม่
- 2). จัดหา/จัดทำถังขยะเปียก (ในรูปแบบและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มี)
- 3). นักศึกษาดำเนินการติดตั้งถังขยะเปียกให้ครั้วเรือน
- 4). นักศึกษาช่วยรณรงค์ สร้างการคัดแยกขยะอินทรีย์ในชุมชนให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรม

7. แผนการดำเนินงาน

- 7.1. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่ มกราคม 2563 ถึง พฤษภาคม 2563 รวมระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม 4 เดือนเต็ม
- 7.2. กิจกรรม/การดำเนินงาน

ในการดำเนินกิจกรรมจะมีขั้นตอนในการทำดังนี้ โดยประยุกต์ใช้ KKU 50 Model มาเป็นขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอน	คำอธิบาย
ทำความรู้จักและเข้าใจชุมชน ทำความเข้าใจปัญหา และกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย	ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาจะทำความรู้จักกับชุมชน ที่นักศึกษาไปฝังตัวอยู่ด้วย โดยเจ้าหน้าที่ อบต.เหล่าอ้อย จะเป็นพี่เลี้ยงหลัก รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จำให้นักศึกษาได้คุ้นเคย กับพื้นที่ โดยจะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์ แรกของการลงพื้นที่ ในช่วงเวลานี้ นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาอีกครั้ง แล้วแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา (วิธีการแก้ปัญหาอาจมีการปรับเปลี่ยนจากระบุไว้ในโครงการ

	ถ้านักศึกษามีนวัตกรรมใหม่ นำเสนอเพื่อแก้ปัญหา) หลังจากนั้นนักศึกษาจะกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการมาฝังตัวในพื้นที่
เติมเต็มองค์ความรู้	นักศึกษาจะทำความเข้าใจกับองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา ในโครงการนี้คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ และจัดการขยะเปียก โดยความร่วมมือกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์
การวิเคราะห์พื้นที่ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	นักศึกษาวเคราะห์คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายในการทดลองทำ แล้ววางแผนในการขยายผล
ดำเนินการ	หลังจากนักศึกษาวางแผนการลงพื้นที่เป้าหมายแล้ว จะต้องดำเนินการ จัดทำ/จัดทำ ถึงขยะเปียก ให้เพียงพอ หลังจากนั้น ดำเนินการประสานงาน สร้างการรับรู้ แล้วนำไปติดตั้งในครัวเรือนที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่ขยายผล หลังจากติดตั้งแล้ว จะมีนักศึกษาอีกหนึ่งทีม ไป “พาทำ ทำด้วยกัน” และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ระบบงานสนับสนุน การกำกับติดตาม หนุนเสริม	อาจารย์ที่ปรึกษาสนับสนุนให้คำปรึกษา ในการแก้ปัญหา กับนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจะเข้าพื้นที่ จำนวน 4 ครั้ง โดยจะไปพักอาศัยในพื้นที่ครั้งละ 1 สัปดาห์ เพื่อกำกับติดตาม ในเดือนสุดท้าย จะมีการประเมิน และสรุปโครงการ

8. งบประมาณและทรัพยากรที่ใช้

งบประมาณในการดำเนินงานโครงการทั้งสิ้น 380,600.- (สามแสนแปดหมื่นหกร้อยบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดงบประมาณ ดังต่อไปนี้

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
งบดำเนินงาน :		380,600
1. ค่าตอบแทน		7,200
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคบรรยาย	จำนวน 1 คน x 1 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	3,600
ค่าวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ภาคปฏิบัติ	จำนวน 1 คน x 1 วัน x 6 ชั่วโมง x 600 บาท	3,600
2. ค่าใช้สอย		269,900
ค่าเบี้ยเลี้ยงอาจารย์นิเทศ	จำนวน 2 คน x 30 วัน x 240 บาท	14,400
ค่าเบี้ยเลี้ยงนักศึกษา	จำนวน 8 คน x 120 วัน x 180 บาท	172,800
ค่าเช่าที่พัก	จำนวน 2 หลัง x 4 เดือน x 5,000 บาท	40,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		10,000

งบรายจ่าย/รายการ	รายละเอียด (ตัวคูณ)	งบประมาณ
จ้างเหมาบริการจัดทำรูปเล่มรายงาน	จำนวน 5 เล่ม x 300 บาท x 1 ครั้ง	1,500
ค่าทำประชาคม (อาหารกลางวัน)	จำนวน 40 ราย x 6 มื้อ x 60 บาท	14,400
ค่าทำประชาคม (อาหารว่างและเครื่องดื่ม)	จำนวน 40 ราย x 12 มื้อ x 35 บาท	16,800
3. ค่าวัสดุ		103,500
ถังพลาสติกขนาด 50 ลิตร	จำนวน 700 ถัง x 95 บาท	66,500
วัสดุการเกษตร		10,000
วัสดุโฆษณาและเผยแพร่		12,000
วัสดุสำนักงาน		5,000
วัสดุงานบ้านงานครัว		10,000
รวมทั้งสิ้น		380,600

หมายเหตุ - ขอถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

9. ผลลัพธ์ ของโครงการ (ต่อ นศ และ ต่อชุมชน) การเปลี่ยนแปลง

- 9.1. นักศึกษาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สร้างนักศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 9.2. นักศึกษาได้ทำจริง ผิดพลาดจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจริง มีทักษะในการปรับตัวและทักษะในการแก้ปัญหา
- 9.3. เกิดการยอมรับและคัดแยกขยะในชุมชน ชุมชนมีถังขยะเปียกใช้อย่างน้อยร้อยละ 60 ของครัวเรือนทั้งหมดในเทศบาล คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย
ครัวเรือน มี ถังขยะเปียกในครัวเรือน	ร้อยละ 60 ของครัวเรือน
การจัดเก็บขยะเปียกของ อบต.ลดน้อยลง	การจัดเก็บขยะเปียกลดลง อย่างน้อย ร้อยละ 20
ปุ๋ยอินทรีย์	อย่างน้อย ร้อยละ 5 สามารถ

10. องค์ความรู้และนวัตกรรมที่ใช้

- องค์ความรู้ในด้านชุมชนสัมพันธ์
- องค์ความรู้ในด้านการสร้างการรับรู้ของชุมชน
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำขยะเปียกในรูปแบบต่าง ๆ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือน
- องค์ความรู้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์เบื้องต้น

11. ค่าประสบการณ์สามารถเทียบได้ ดังนี้

- 11.1. รายวิชาสหกิจศึกษา 9 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- 11.2. รายวิชา..... 3 หน่วยกิต (สำหรับนักศึกษา ในสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์)

12. อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

อ.ดร.วิมลสิริ แสงกรด   วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

13. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

13.1. นักศึกษาสาขาการจัดการปกครองท้องถิ่น	จำนวน	3	คน
13.2. นักศึกษาสาขาการจัดการเมืองและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง	จำนวน	2	คน
13.3. นักศึกษาสาขาการจัดการการคลัง	จำนวน	1	คน
13.4. นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน	1	คน